

ВИЩИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ СУД

РІШЕННЯ
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

10 липня 2023 року

Київ

Колегія суддів Вищого антикорупційного суду в складі: головуючого Галабали М.В., суддів Крикливого В.В., та Ногачевського В.В., за участі: секретаря судового засідання Ковальова Р.С., представників позивача Сербін І.І., Кржевіна В.М. розглянула у відкритому судовому засіданні адміністративну справу Міністерства юстиції України до Лебедева Артемія Андрійовича, третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, Моршнев Костянтин Вікторович про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини 1 статті 4 Закону України «Про санкції» та

встановив:

1. 30 червня 2023 року до Вищого антикорупційного суду звернулось Міністерство юстиції України з адміністративним позовом до Лебедева Артемія Андрійовича, третя особа, які не заявляє самостійних вимог – Моршнев Костянтин Вікторович, про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції» (далі – Закон) та стягнення активів в дохід держави.

1.1. Ухвалою суду від 03 липня 2023 року у даній справі було відкрито провадження. Цією ж ухвалою до участі у справі залучено третю особу, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмету спору, Моршнева Костянтина Вікторовича.

1.2. Відзиву, пояснень, заяв чи клопотань відповідача та третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмету спору до суду не надходило.

1.3. Інших процесуальних дій у справі, таких як забезпечення доказів, вжиття заходів забезпечення позову, зупинення та поновлення провадження, тощо не вчинялося.

1.4. У позовній заяві позивач прохав: 1) застосувати санкцію, передбачену п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону; 2) стягнути в дохід держави активи – об'єкти нерухомого майна: квартиру, загальною площею 138,5 кв.м., яка знаходиться в місті Києві по вулиці Ярославів Вал, будинок 8, квартира 14 (реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна: 912366880000) та квартиру, загальною площею: 193,2 кв.м., яка знаходиться в місті Києві по вулиці Саксаганського, будинок 26/26, квартира 33 (реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна: 1450184480000).

1.5. 05 липня 2023 року до суду надійшло клопотання представника позивача про долучення доказів до позовної заяви в порядку статей 166-167 КАС України (том 2, а.с. 91-126).

1.6. В обґрунтування позовних вимог, позивач посилається на:

- продовження строку дії правового режиму воєнного стану на території України;
- застосування до Лебедева А.А. на підставі рішення Ради національної і оборони України від 06 січня 2023 року «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», яке введено в дію Указом Президента України

від 07 січня 2023 року, санкції у вигляді блокування активів;

- здійснення Лебедевим А.А. дій, які підпадають під визначення «терористичної діяльності»;
- наявність підстав, передбачених підпунктом «в» пункту 2 абзацу четвертого частини першої статті 5-1 Закону;
- співмірність застосування такої санкції до відповідача із шкодою, завданою його діями, інтересам суспільства;
- пропорційність втручання у право власності.

Стислий виклад позиції позивача та заперечень відповідача

2. Під час судового розгляду представники позивача підтримали позовні вимоги.

2.1. Відповідач, третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору чи їхні представники для розгляду цивільного позову в судове засідання не прибули, причини неприбуття не повідомили, відзиву на позов, пояснень або заперечень проти його задоволення не подали.

3. Для ухвалення рішення у даній справі, колегія суддів має з'ясувати такі питання:

- чи є відповідач суб'єктом до якого може бути застосована санкція (чи дотримано вимоги частини 2 статті 1 Закону);
- чи звернувся позивач до суду з позовною заявою в період дії правового режиму воєнного стану (чи дотримано вимоги абзацу другого частини першої статті 5-1 та абзацу першого частини третьої статті 6 Закону);
- чи накладено на відповідача санкцію у виді блокування активів за рішенням Ради національної безпеки та оборони України, прийнятим після набрання чинності Законом України № 2257-IX (чи дотримано вимоги абзацу другого частини першої статті 5-1 та абзацу другого частини третьої статті 6 Закону);
- чи вчинив відповідач дії, передбачені підпунктом «в» пункту другого абзацу четвертого частини першої статті 5-1 Закону;
- чи наявні підстави для застосування санкції, передбачені абзацом четвертим частини першої статті 5-1 Закону;
- які активи підлягають стягненню у дохід держави;
- чи є втручання у право власності відповідача співмірним та пропорційним при застосуванні санкції

3.1. Крім того, в контексті розгляду позовної заяви про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону, у цьому судовому рішенні колегія суддів вважає за необхідне окремо зазначити про:

- встановлення факту дотримання строків звернення до суду із позовною заявою;
- можливість розгляду даного адміністративного позову за відсутності відповідача, третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору та/чи їх представників;
- факт агресії РФ всупереч фундаментальним принципам та нормам міжнародного права.

У цьому рішенні суд вживає такі скорочення:

- Закон України «Про санкції» - Закон;
- квартира № 14, яка знаходиться в місті Києві по вулиці Ярославів Вал в будинку № 8 – квартира № 14;
- квартира № 33, яка знаходиться в місті Києві по вулиці Саксаганського в будинку № 26/26 – квартира № 33;
- санкція, передбачена пунктом 1-1 частини 1 статті 4 Закону України «Про санкції» – санкція.

Щодо дотримання строків звернення до суду із позовною заявою

4. Відповідно до абз. 2 ч. 2 ст. 122 КАС України для звернення до адміністративного суду суб'єкта владних повноважень встановлюється тримісячний строк,

який, якщо не встановлено інше, обчислюється з дня виникнення підстав, що дають суб'єкту владних повноважень право на пред'явлення визначених законом вимог. Цим Кодексом та іншими законами можуть також встановлюватися інші строки для звернення до адміністративного суду суб'єкта владних повноважень.

4.1. З огляду на частину 1 та 2 статті 5-1, частину 1 статті 4, пункт 1-1 частини 1 статті 4 Закону, санкція у виді стягнення в дохід держави активів може бути застосована:

- 1) лише в період дії правового режиму воєнного стану;
- 2) щодо фізичних та юридичних осіб, які своїми діями створили суттєву загрозу національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України (зокрема шляхом збройної агресії чи терористичної діяльності) або значною мірою сприяли (зокрема шляхом фінансування) вчиненню таких дій іншими особами;
- 3) за умов наявності активів, що належать фізичній або юридичній особі, а також активів, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними;
- 4) за умови, що на відповідну фізичну чи юридичну особу в порядку, визначеному цим Законом, вже накладено санкцію у виді блокування активів.

4.2. Таким чином, право на пред'явлення визначених законом позовних вимог у позивача виникло з моменту встановлення сукупності всіх підстав, передбачених для застосування даної санкції, зокрема, отримання позивачем відомостей про активи відповідача та вчинення ним відповідних дій, передбачених підпунктом «в» пункту 2 абзацу 4 частини 1 статті 5-1 Закону. Згідно матеріалів справи, останні відомості позивач отримав 26 квітня 2023 року.

4.3. З огляду на зазначене, суд дійшов до висновку, що адміністративний позов подано до Вищого антикорупційного суду у межах строку, визначеного абз. 2 ч. 2 ст. 122 КАС України.

Щодо можливості розгляду адміністративного позову за відсутності відповідача, третьої особи та/чи їх представників

5. Дотримуючись процесуального механізму належного повідомлення учасників справи, яка є необхідною і важливою умовою для забезпечення та реалізації завдань та принципів правосуддя, суд встановив факт обізнаності відповідача та третьої особи про розгляд даної позовної заяви Вищим антикорупційним судом та належне повідомлення вказаних осіб про її розгляд.

5.1. Приписи ч. 3 ст. 268 та ч. 5 ст. 283-1 КАС України регламентують, що неприбуття в судове засідання учасників справи та/чи їх представників, повідомлених про дату, час та місце судового засідання, не перешкоджає розгляду позовної заяви по суті та не може бути підставою для зупинення строків її розгляду, відкладення засідання в інший час чи дату або оголошення перерви у судовому засіданні.

5.2. Згідно приписів ч. 1 та 2 ст. 268 КАС України у справах, визначених, зокрема, статтею 283-1 цього кодексу щодо подання позовної заяви та про дату, час і місце розгляду справи суд негайно повідомляє відповідача та інших учасників справи шляхом направлення тексту повістки на офіційну електронну адресу, а за її відсутності – кур'єром або за відомими суду номером телефону, факсу, електронною поштою чи іншим технічним засобом зв'язку. Учасник справи вважається повідомленим належним чином про дату, час та місце розгляду справи, визначеної частиною першою цієї статті, з моменту направлення такого повідомлення працівником суду, про що останній робить відмітку у матеріалах справи, та (або) з моменту оприлюднення судом на веб-порталі судової влади України відповідної ухвали про відкриття провадження у справі, дату, час та місце судового розгляду.

5.3. Таким чином, з моменту опублікування 04 липня 2023 року (том 2, а.с. 86-90) на веб-порталі судової влади України ухвали про відкриття провадження у даній справі відповідач та третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмету спору, у вказаний день були належним чином повідомлені про відкриття провадження у справі та

про дату, час та місце її розгляду.

5.4. Крім того, 18 серпня 2022 року позивач направив до АТ «Укрпошта» запит про надання інформації щодо сполучення поштової кореспонденції між Україною та російською федерацією (том 2, а.с. 55). 19 серпня 2018 року вказане товариство надало відповідь (том 2, а.с. 56-57) з якої вбачається, що відділення поштового зв'язку АТ «Укрпошта» не здійснюють пересилання поштових відправлень на/з території російської федерації. Копія позовної заяви з додатками направлена представником позивача на електронну пошту відповідача та третьої особи (том 2, а.с. 61-64).

5.5. Також 30 червня 2023 року на офіційному сайті позивача – minjust.gov.ua було розміщено повідомлення про подання Мін'юстом позову до Лебедева А.А. про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону (том 2, а.с. 120-121).

5.6. Матеріали справи містять акт управління документообігу та організаційного забезпечення Вищого антикорупційного суду від 04 липня 2023 року (том 2, а.с. 84-85) про те, що відправлення до рф кореспонденції засобом поштового зв'язку неможливе враховуючи офіційне повідомлення АТ «Укрпошта» з якого вбачається, що поштове співробітництво з поштою росії припинено, а поштові відправлення та перекази не приймаються.

5.7. Крім того, суд направляв повістки-повідомлення з відомостями про дату, час та місце розгляду позовної заяви та копію ухвали суду про відкриття провадження на відому електронну пошту відповідача та третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмету спору, з офіційної електронної пошти Вищого антикорупційного (том 2, а.с. 80-83).

5.8. У межах строків розгляду справи була оголошена перерва. Повідомлення учасників про судові засідання на 10 липня 2023 року здійснено повторно з дотриманням положень частини 1 та 2 ст. 268 КАС України (том 2, а.с. 159-171).

5.9. Разом з тим, відомості про будь-яку реакцію відповідача та третьої особи щодо пред'явленого позову колегія суддів не отримала. Окремо суд бере до уваги відсутність відомостей про оскарження у Верховному Суді Указу Президента України, яким введено в постанову Ради національної безпеки та оборони України від 06 січня 2023 року «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)».

5.10. З огляду на викладене, колегія суддів приходить до висновку, що в справі вжиті всі можливі заходи щодо належного та завчасного повідомлення учасників справи про розгляд Вищим антикорупційним судом даного адміністративного позову, про дату, час та місце призначеного судового засідання та наслідки неприбуття до суду. Суд вважає, що зазначені заходи є достатніми для того, щоб бути впевненим щодо належного повідомлення відповідача та третьої особи.

Щодо факту агресії рф всупереч фундаментальним принципам та нормам міжнародного права

6. Всупереч фундаментальним принципам та нормам міжнародного права, закріпленим, зокрема, у Статуті Організації Об'єднаних Націй, Декларації Генеральної Асамблеї ООН від 09 грудня 1981 року № 36/103 про недопустимість інтервенції та втручання у внутрішні справи держав, резолюціях Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1970 року № 2734 (XXV), від 21 грудня 1965 року № 2131 (XX), від 14 грудня 1974 року № 3314 (XXIX), Меморандумі про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 05 грудня 1994 року, Договорі про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною та рф, Договорі про українсько-російській державний кордон, російська федерація з 2014 року розпочала неспровоковану військову агресію проти України.

6.1. Спланована заздалегідь збройна агресія російської федерації проти України розпочалася 20 лютого 2014 року. Відбулося збройне захоплення і воєнна окупація невід'ємної частини України - Автономної Республіки Крим та міста Севастополя.

3

Нелегітимно сформована в умовах російської воєнної окупації виконавча влада Автономної Республіки Крим 16 березня 2014 року провела псевдореферендум про входження Автономної Республіки Крим та міста Севастополя до складу російської федерації. 18 березня 2014 року самозвані представники Автономної Республіки Крим та міста Севастополя підписали з президентом російської федерації «Договір про прийняття до російської федерації Республіки Крим і створення у складі російської федерації нових суб'єктів».

6.2. У квітні 2014 року контрольовані, керовані і фінансовані спецслужбами російської федерації озброєні бандитські формування проголосили створення «Донецької народної республіки» (7 квітня 2014 року) та «Луганської народної республіки» (27 квітня 2014 року).

6.3. Протягом травня 2014 року самозвані лідери «ДНР» та «ЛНР», серед яких було багато громадян російської федерації, у неконституційний спосіб провели фіктивні референдуми про відокремлення цих нелегітимних утворень від України. Під приводом і з метою їхньої підтримки на територію України були заслані розвідувально-диверсійні групи Головного розвідувального управління Генерального штабу збройних сил російської федерації, парамілітарні формування. За їхньої участі відбулися захоплення адміністративних будівель у багатьох населених пунктах Донецької та Луганської областей, здійснено збройні напади на військові частини Збройних Сил України.

6.4. Досягнуті в подальшому за посередництва ОБСЄ, а також Німеччини і Франції Мінські домовленості та домовленості у «Нормандському форматі» з першого ж дня не виконувалися росією, яка замість їх імплементації намагалася замінити процес мирного врегулювання та зусилля, спрямовані на те, щоб завершити війну, наданням «особливого статусу» створеним нею квазі-державним утворенням. Під виглядом виконання Мінського «комплексу заходів» російська сторона здійснювала перегрупування своїх збройних підрозділів, важких озброєнь, постійно тримала біля українсько-російського кордону численне угруповання своїх регулярних збройних сил.

6.5. 21 лютого 2022 року росія офіційно «визнала» «державами» створені в окремих районах Донецької та Луганської областей України терористичні утворення «Луганська народна республіка» та «Донецька народна республіка».

6.6. 24 лютого 2022 року президент рф оголосив початок «спеціальної військової операції» під приводом здійснення так званої «демлітаризації та денацифікації України». Після цього близько четвертої години ранку були здійснені ракетні удари по всій території України, а російські війська здійснили широкомасштабне вторгнення на територію нашої держави, увійшовши з боку рф, Білорусі та тимчасово окупованого Кримського півострова.

6.7. З першого дня вторгнення російська федерація порушує правила ведення війни і норми міжнародного права та масово вчиняє воєнні злочини, вбиваючи цивільних, руйнуючи інфраструктуру та депортуючи населення. Також російська федерація веде активну інформаційну війну, застосовує пропаганду, здійснює торговельно-економічний тиск, енергетичну блокаду, терор і залякування громадян України, кібератаки, звинувачує іншу сторону у власних злочинах.

6.8. Факт триваючої збройної агресії щодо України з боку російської федерації визнається міжнародним співтовариством.

6.8.1. 12 жовтня 2022 року Генеральна Асамблея ООН на поновленій 11-й Надзвичайній спеціальній сесії щодо агресії рф проти України переважною більшістю голосів схвалила резолюцію A/ RES/ES-11/4 «Територіальна цілісність України: захист принципів Статуту ООН». У резолюції підтверджується відданість суверенітету, незалежності, єдності та територіальній цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів, що поширюються на її територіальні води, а також міститься рішуча вимога до рф негайно вивести всі військові сили з території України.

6.8.2. 23 листопада 2022 року Європейський Парламент схвалив резолюцію 2022/2896(RSP) «Про визнання російської федерації державою-спонсором тероризму». У

резолуції підтверджується неухильна підтримка незалежності, суверенітету та територіальній цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів. Резолюція також містить такі важливі положення, згідно з якими Європарламент вимагає від рф виведення її збройних сил за межі міжнародно визнаних кордонів України та припинити всі військові дії, зокрема напади на житлові райони та цивільну інфраструктуру. Цілеспрямовані напади і звірства, здійснювані рф проти цивільного населення України, руйнування цивільної інфраструктури прирівнюються до актів терору проти українського населення і становлять воєнні злочини.

Щодо того, чи є відповідач суб'єктом до якого може бути застосована санкція

7. Відповідно до частини 2 статті 1 Закону, санкції можуть застосовуватися з боку України по відношенню до іноземної держави, іноземної юридичної особи, юридичної особи, яка знаходиться під контролем іноземної юридичної особи чи фізичної особи-нерезидента, іноземців, осіб без громадянства, а також суб'єктів, які здійснюють терористичну діяльність.

7.1. Обґрунтовуючи можливість застосування до Лебедева А.А. санкції, позивач зазначає, що відповідач вчиняє дії, які підпадають під визнання «терористичної діяльності», тому стверджує, що відповідач є суб'єктом, до якого можуть бути застосовані санкції, визначені вказаним законом.

7.2. Колегія суддів зазначає, що у частині другій статті 1 Закону, суб'єкти, які здійснюють терористичну діяльність, наведені безвідносно до громадянства.

7.3. Разом з тим, згідно з рішенням РНБО України від 06 січня 2023 року (том 1, а.с. 36-37), відповідач має громадянство рф.

7.4. Таким чином, суд встановив, що відповідач є фізичною особою-нерезидентом та до нього можуть бути застосовані санкції, передбачені Законом. Враховуючи наведене, суд не надавав оцінку доводам позивача та не встановлював обставини щодо віднесення відповідача до суб'єктів, які здійснюють терористичну діяльність.

Щодо звернення до суду з позовною заявою в період дії правового режиму воєнного стану

8. 24 лютого 2022 року у зв'язку із військовою агресією російської федерації проти України Указом Президента України № 64/2022 в Україні введено воєнний стан із 05:30 24 лютого 2022 року строком на 30 діб.

8.1. Цей Указ затверджено Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ.

8.1.1. Згідно з пунктом 3 Указу у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану, можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені статтями 30-34, 38, 39, 41 – 44, 53 Конституції України, а також вводиться тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб в межах та обсязі, що необхідні для забезпечення можливості запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, які передбачені частиною першою статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

8.2. Правовий режим воєнного стану неодноразово продовжувався. Востаннє строк дії воєнного стану продовжено Указом Президента України № 254/2023 від 01 травня 2023 року, який затверджений Законом України від 2 травня 2023 року № 3057-ІХ, з 05 години 30 хвилин 20 травня 2023 року строком на 90 діб.

8.3. Отже, на момент звернення позивача до суду із цим позовом та на момент розгляду справи в Україні продовжує діяти правовий режим воєнного стану.

Щодо накладання на відповідача санкції у виді блокування активів

9. Судом встановлено, що рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 06 січня 2023 року «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» (том 1, а.с. 33-37), який введений в дію Указом Президента України від 07 січня 2023 року № 4/2023 (том 1, а.с. 32) стосовно Лебедева Артемія Андрійовича (Lebedev Artemii),

застосовано санкцію у виді блокування активів.

9.1. Застосування санкції у виді блокування активів передбачено пунктом 1 частини четвертої статті 4 Закону.

9.2. Згідно з частиною третьою статті 5 Закону рішення щодо застосування, скасування та внесення змін до санкцій щодо окремих іноземних юридичних осіб, юридичних осіб, які знаходяться під контролем іноземної юридичної особи чи фізичної особи-нерезидента, іноземців, осіб без громадянства, а також суб'єктів, які здійснюють терористичну діяльність (персональні санкції), передбачених пунктами 1, 2-21, 23-25 частини першої статті 4 цього Закону, приймається Радою національної безпеки та оборони України та вводиться в дію указом Президента України. Відповідне рішення набирає чинності з моменту видання указу Президента України і є обов'язковим до виконання.

9.3. Наведене також узгоджується і з положеннями статті 10 Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України», згідно з якою прийняті РНБО рішення вводяться в дію указами Президента України. Рішення Ради національної безпеки і оборони України, введені в дію указами Президента України, є обов'язковими до виконання органами виконавчої влади.

9.4. Санкція у виді блокування активів застосована належними суб'єктами та після 24 травня 2022 року, тобто після набрання чинності Законом України № 2257-IX. Рішення РНБО від 06 січня 2023 року та Указ Президента України від 07 січня 2023 року № 4/2023 є чинними, матеріали справи не містять відомостей щодо їх оскарження.

9.5. Отже, суд дійшов висновку, що вказані рішення винесені у межах дискреції зазначеного координаційного органу, підстав для виникнення сумнівів у правомірності цих рішень судом не встановлено.

Щодо вчинення відповідачем дії, передбачених підпунктом «в» пункту другого абзацу четвертого частини 1 статті 5-1 Закону України «Про санкції»

10. 08 березня 2023 року Мін'юст направив до Офісу генерального прокурора запит (том 1, а.с. 47-49), яким просив надати інформацію, що підтверджує обставини вчинення відповідачем дій, які є підставами для застосування санкції, відповідно до частини 1 статті 5-1 Закону.

10.1. 17 березня 2023 року Офіс Генерального прокурора надав Мін'юсту відповідь (том 1, а.с. 50-51). До якої додав копію повідомлення про підозру Лебедеву А.А. (том 1, а.с. 58-72) та постанову про надання дозволу на розголошення відомостей досудового розслідування (том 1, а.с. 56-57).

10.2. Дослідивши сказану відповідь, суд встановив, що слідчими Головного слідчого управління Служби безпеки України за процесуального керівництва Офісу Генерального прокурора здійснюється досудове розслідування у кримінальному провадженні № 2202300000000525 від 30 вересня 2022 року за підозрою Лебедева А.А. у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 436-2 КК України. Під час досудового розслідування встановлено, що на початку червня 2022 року Лебедев А.А., діючи умисно, з метою виготовлення та поширення у мережі Інтернет матеріалів, у яких міститься заперечення тимчасової окупації частини території України, будучи обізнаним щодо розпочатої 24 лютого 2022 року російською федерацією відкритої збройної агресії проти України, усвідомлюючи протиправний характер своїх дій, а також те, що зі змістом матеріалів його репортажу може ознайомитися необмежена кількість осіб, за сприяння окупаційної адміністрації держави-агресора незаконно перетнув державний кордон України та відвідав тимчасово окуповані міста Донецьк, Маріуполь, Мелітополь, а також територію об'єкта зі спеціальним статусом безпеки – відокремленого підрозділу «Запорізька АЕС» державного підприємства «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом», розташованого у тимчасово окупованому населеному пункті Енергодар Запорізької області. Свої дії та висловлювання під час відвідування тимчасово

окупованої території України підсанкційна особа фіксувала на відео.

10.3. Суд встановив, що з відзнятого матеріалу Лебедев А.А. виготовив відеорепортаж тривалістю 51 хвилина 25 секунд російською мовою, у публіцистичному стилі із назвою «ДНР и Украина, 48 часов челлендж» (рос.) з висловлюванням публічних закликів, спрямованих на заперечення тимчасової окупації частини території України, зокрема територій Луганської, Донецької, Запорізької областей України та Автономної Республіки Крим, виправдовування збройної агресії РФ проти України, тимчасової окупації частини територій України, а також глорифікацію представників регулярного незаконного збройного формування батальйону «сомалі» (підрозділ т.з. «народної міліції лнр»).

Цей відео репортаж Лебедев А.А. поширив у мережі Інтернет серед невизначеного кола осіб 1) на відеохостингу «YouTube» (роздруківка в томі 1, а.с. 111); 2) у соціальній мережі «Вконтакте» на особистій сторінці підсанкційної особи (роздруківка в томі 1, а.с. 74; посилання на відеозапис: https://vk.com/video-211437014_456239400; в томі 2 на 67 аркуші міститься носій, на якому зафіксовано вказаний відеозапис) та 3) на відеохостингу під назвою «Rutube» на власному каналі (посилання на відеозапис: <https://rutube.ru/video/7a71c81bc590cc2b57fb8f046ce11b4a/>; в томі 2 на а.с. 125 міститься носій, на якому зафіксовано вказаний відеозапис, роздруківка в томі 2, а.с. 110).

Так, Лебедев А.А. на 01 хвилині 33 секунді вказаного відеоматеріалу зазначив, що для подорожі на тимчасово окуповану територію України рекомендовано позначити машину латинською літерою «Z» задля маркування «своїх»:

«Дальше рекомендуется свою машину украсить буквами «Z» для того, чтобы они не сильно выделялись среди всех окружающих машин. Это такой опознавательный знак «Свои»; «Если в Москве у нее есть какие-то коннотации не очень приятные возможно для некоторых людей это на юге отношения к этому абсолютно другое. Там это выглядит как просто маркировка своих».

Підсанкційною особою не засуджується використання вказаного символу, який асоціюється із незаконним, безпідставним вторгненням на територію України. Навпаки, у відеоматеріалі ним навмисно, цілеспрямовано створюється асоціація цього символу із словом «свої», що в контексті сказаної ним фрази означає «друзі».

На 03 хвилині 14 секунді відеозапису, коментуючи середовище на окупованій території України, Лебедев А.А. свідомо висловлює тезу, беззаперечного характеру про приєднання південних областей України до російської федерації:

«Очень много рекламных щитов статусе «россия здесь навсегда» Просьба убрать от экрана жителей Украины, потому что им может быть больно, но, конечно, теперь ситуация полностью изменилась. И, если в феврале, еще было непонятно, что будет происходить, то сейчас уже понятно абсолютно и однозначно: все южные украинские области будут присоединены к России точно так же, как был присоединен Крым. Можно как угодно к этому относиться, как угодно это обсуждать, но, собственно, то, что когда-то было Россией и 30 лет не было теперь снова станет Россия. Конечно, я уже слышу как разываются п...и и люди просто сидят и говорят: «как можно говорить такие ужасные страшные имперские вещи?». Но я не тот человек, который пишет историю. Я человек, который историю наблюдает, и докладываю объективно о том, что вижу своими глазами, потому что одно дело рассказывает про новости, а другое дело оказаться в центре этих самых новостей. Центр новостей выглядит вот так: «россия здесь навсегда».

На 05 хвилині 18 секунді запису, Лебедев А.А. описує стан Маріуполя. Під час цього він свідомо, діючи умисно звинувачує українських військовослужбовців, які там здійснювали заходи забезпечення національної безпеки й оборони, відсічі й стримування збройної агресії Російської Федерації, в облаштуванні власних бойових позицій у жилих

будинках та прикритті мирними мешканцями:

«Сначала шли интенсивные бои внутри города. Потом весь город ухайдакали и соответственно все, кто воевал сидя в жилых домах, прикрываясь мирными жителями, они все слились и убежали в сторону «Азовстали» который находится сбоку от города.

Соответственно, когда город был зачищен, все остатки всех бойцов спрятались на территории «Азовстали» которая сама по себе очень нехилое такое предприятие размером с небольшой город».

На 11 хвилині 03 секунд відеозапису, Лебедевим А.А. описуються події на металургійному комбінаті «Азовсталь» під час бойових дій у Маріуполі Донецької області навесні 2022 року зокрема, вказується на те, що саме українські військовослужбовці були небезпечними для цивільних:

«Едем дальше на другой конец комбината. Надпись на стене «Дети, гражданские 50 человек» На веревке остались детские вещи. Будем надеяться, что все эти дети выжили и теперь у них все хорошо и от в безопасности. Потому что мы знаем, что в конечном итоге бойцы АЗОВа устали сидеть. У них стали заканчиваться силы и ресурсы. Киев им никак не мог помочь. Кормил их исключительно обещаниями. Там начались естественно внутренние всякие проблемы, свары и т.д. Потому что АЗОВцы не хотели кормить ВСУшников и там много всяких разных человеческих трагических историй, которые в соответствующих пабликах можно прочитать и посмотреть. У всех этих людей взяли интервью. Они много чего интересного рассказали. Женщины и дети, которые были никак не виноваты. Половина из них родственники тех, кто работал на этом комбинате. Половина какие-то местные окрестные жители, которые просто спрятались в бомбоубежище. Как мы знаем первым делом их спасли, как только такая возможность появилась, потому что первым людям не разрешали уходить с комбината «Азовсталь» и просто стреляли в спину и говорили смотрите это вот русские солдаты вас убивают. Поэтому их использовали в качестве живого щита, в качестве заложников и они там несчастные сидели два месяца в подвалах в самых разных зданиях, а бомбоубежищ там в этом комбинате просто дох...ща».

На 14 хвилині 00 секунд відеозапису Лебедевим А.А. проводиться аналогія між стандартними (шаблонними) голлівудськими фільмами та подіями на «Азовсталі» під час воєнних дій у Маріуполі 2022 року:

«Здесь все в одном подвале, также есть огромное количество всяких сожженных пистолетов, огромное количество патронов и огромное количество разбросанной одежды. Здесь находилось я думаю несколько сотен человек. Зрелище конечно абсолютно ужасающее. Очень похоже на финальные сцены в разных фильмах когда злодеи запираются на какой-нибудь промышленной территории и дальше приходят хорошие ребята которые ценой своей жизни его из этой самой промышленной территории отправляют на тот свет. Здесь прям ровно как в Голливуде все и происходило. В течении двух месяцев просто здесь был ад на земле и те люди, которые в результате не погибли и выжили слава богу что они хотя бы осталась живы в плену».

Цим реченням, підсанкційна особа намагається створити у глядача аналогію між російськими військами та героями голлівудських фільмів, і, відповідно, аналогію між українськими військовослужбовцями та злодіями з вказаних фільмів.

Одночасно, Лебедевим А.А. заперечується загибель п'ятисот цивільних людей у сховищі (укритті) Маріупольського театру. Так, на 16 хвилині 33 секунд відеозапису він вказує наступне:

«Выглядит он очень театрально, потому, что фигуры, которые стояли на фронте так и остались стоять, а задняя часть театра обрушилась. Как мы помним люди много спорили о том, в результате чего произошло это обрушение то ли АЗОВцы

туда занесли какие-то мешки с гексогеном и для того, чтобы это здание взорвали какой-то момент зачем-то эти мешки подорвали, толи на это здание упала бомба с самолета. В любом случае рассказы о том, что здесь в подвале погибло 500 детей не соответствуют действительности, во-первых, потому что подвал наполовину целый, а та часть подвала, которая была засыпана, говорят, что там было пять человек. То есть перед тем, как на это здание упала бомба или взорвались мешки со взрывчаткой. Людей отсюда все-таки вывели и это хорошо».

В цьому ж сегменті відео, на 17 хвилині 20 секунд, Лебедев А.А. зазначає про існування підвалу «Где сидели женщины и дети с оставленными вещами».

На 20 хвилині 06 секунд відеозапису, розповідаючи про функціонування магазинів та аптек у м. Маріуполі Лебедев А.А. тимчасово окуповані території України свідомо називає «звільненими областями»: «Работает несколько магазинчиков. Есть аптека. Все цены уже и в рублях, и в гривнах, при этом в разных освобожденных областях курс разный. В Мариуполе курс 1 к полутора, а в других местах есть, например курса один к двум (рос.), і таким чином, вказує на позитивну конотацію окупації, здійсненої Російською Федерацією внаслідок її збройної агресії проти України.

Слово «освобожденный» повторюється поряд з найменуванням Донецької області як «донецької народної республіки»: (22:49) «Для удобства перемещения у нас было два пропуска: один пропуск на беспрепятственный проезд в период действия комендантского часа по днр, а другой пропуск давал проезд по освобожденной территории донецкой народной республики».

На 23 хвилині 00 секунд відеозапису, згадуючи у поширеному матеріалі готель у Донецькій області, Лебедев А.А. робить висловлювання щодо гарантованого входження Донецької області, позначеної так званою «днр», до складу російської федерації:

«Жил я в гостинице PARK INN BY RADISSON Я уже был в днр в 2016 году и тогда была удивительная ситуация поскольку эта гостиницы американская, она находилась формально является юридическим лицом украинским, а находится на территории днр. Поэтому она как бы в рублевой зоне. Поэтому мне начислили баллы RADISSON. Мне выставили счет в гривнах и взяли тогда оплату в рублях. Сейчас Украины и Америки здесь нет. С ними уже попрощались. Сейчас эта территория днр, которая совершенно очевидно уже через пару месяцев станет областью россии. Не очень понятно было зачем для того надо было признавать днр как отдельное государство, но видимо так вот было удобнее».

В цьому ж відеосегменті, на 24 хвилині 02 секунд, Лебедев А.А. зазначає наступне: «Единственное, что меня утешало, это то что гостиница RADISSON наверное всё таки американцы ещё мечтают когда-нибудь свой актив получить назад, поэтому в эту гостиницу не стреляют...». Цим реченням підсанкційна особа робить натяк на те, що Україна не захищає власну територію від безпідставного воєнного нападу з боку рф, а, ніби то, виконує накази Сполучених Штатів Америки.

На 25 хвилині 45 секунд відеозапису, Лебедев А.А. фігурує у касці та бронезилеті, який, відповідно до слів самої підсанкційної особи, що звучать за кадром, містить маркування «команда путина».

На 26 хвилині 03 секунд відеозапису, Лебедев А.А. визначає окуповану територію Донецької області як так звану «днр» (тобто як «окремий суб'єкт», «державне утворення»), а окуповану частину Запорізької області – так званою «таврійською губернією»:

«А теперь настало время самой интересной части моей экскурсии по существующим и несуществующим странам. Если днр уже 8 лет как страна и её признала российская федерация, то теперь настало время поехать в Запорожскую

b

область, которая с одной стороны является частью Украины, а с другой стороны она является частью таврической губернии. Потому что чуть более удачного название пока еще никто не придумал, но значительная часть Запорожской области теперь занята российскими войсками и там соответственно находится новая власть».

На 26 хвилині 42 секунді відеозапису Лебедев А.А. вказує наступне: *«Въезжаем в Запорожскую область. Формально, я не имею права здесь находиться, потому что у меня существует персональный бан, персональный запрет на въезд на Украину. Причём мне запретили въезжать на Украину ещё 5 лет назад. В январе этого года срок по идее должен был заэкспайрится, но в январе этого года Президент Украины Владимир Зеленский специально добавил меня в список тех, кому нельзя въезжать».*

Таким чином, підсанкційна особа вказує на те, що їй відомо про наявність заборони на його в'їзд до України.

На 27 хвилині 03 секунді відеозапису, Лебедев А.А. вказує наступне:

«Причем из всех людей, которые есть в этом списке, я единственный человек, который не военный, не политик, не чиновник, и не какой-то государственный служащий. Я обычный дизайнер и путешественник»; «Но я не тот человек, который пишет историю. Я тот человек, который историю наблюдает глазами потому что одно дело рассказывать про новости, а другое оказаться в центре этих самых новостей. Центр новостей выглядит вот так: «россия здесь навсегда».

У вказаному відеорепортажі, підсанкційна особа Лебедев А.А. позиціонує себе як «мандрівника», а створений ним відеорепортаж – «об'єктивним матеріалом». За допомогою вживання таким виразів, підсанкційна особа намагається уникнути відповідальності, пов'язану із незаконністю та протиправністю своїх дій.

На 28 хвилині 01 секунді відеозапису, Лебедев А.А. вказує наступне:

«Поэтому с одной стороны я не могу здесь находиться, а с другой стороны я здесь нахожусь. Для меня как человека который любит посещать всякие места абсолютно нас..в на все возможные авторитеты, правила, законы и так далее, это просто ещё одна территория в интересный исторический период».

Це вказує на те, що підсанкційна особа на момент створення відеозапису була свідомо того, що йому заборонений в'їзд на територію України, що говорить про свідоме порушення покладених на нього заборон, а також на особисте ставлення підсанкційної особи до вказаної заборони та заборон в цілому.

Також, на 30 хвилині 16 секунді відеозапису, Лебедев А.А. повторює тезу беззаперечного характеру про входження до складу російської федерації Запорізької області України разом з Автономною Республікою Крим як об'єднаної територіальної одиниці – так званої «таврійської губернії»:

«Здесь в начале города уже стоят плакаты «220 лет Таврической губернии» и изображена карта Таврической губернии которая как раз показывает юг Запорожской области и Крым. Тем самым у нас есть жирная подсказка о том, что нас ждет в ближайшее время. Таврическую губернию примут в состав российской федерации».

На 30 хвилині 40 секунді відеозапису, Лебедевим А.А. схвалюється стрімка окупація Мелітополя - міста в Запорізькій області, обґрунтуванням чому слугує відсутність бойових дій і та руйнування міста:

«Мелитополь абсолютно целый город. Здесь не было боев. Его сдали без выстрелов. И это очень хорошо потому что и дома, и люди остались целы и здесь, собственно, ничего не случилось».

На 34 хвилині 45 секунді відеозапису, під час розповіді про живлення територій

електроенергією Запорізькою АЕС (відокремленого підрозділу «Запорізька АЕС» Державного підприємства «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом»), Лебедевим А.А., у позитивному, схвальному контексті, прогнозується робота станції на економіку російських регіонів:

«Естественно сейчас эта ветка не работает потому что где-то там просто перебиты тупо провода, но в ближайшее время конечно будет восстановлено и совершенно очевидно что эта электростанция теперь будет работать на экономику российских регионов, потому что у нас есть проблема - у нас не хватает электричества в Крыму и у нас проблемы с электричеством на Кавказе который сейчас запитан от ростовской станции. Теперь ростов будет обеспечивать свой Кавказ спокойненько, а Запорожская атомная электростанция будет питать Крым и лнр, и днр. И теперь уже совершенно очевидно, что и Запорожская область будет под названием «таврическая губерния» или может ещё какое-нибудь придумают название. таврическая область, войдет в состав России».

На 35 хвилині 25 секунді відеозапису, описуючи територію Запорізької АЕС, Лебедев А.А. повідомляє про перестрілку, яка відбулась через те, що в будівлі управління знаходились так звані «правосеки»:

«Вот здание заводоуправления, в котором еще недавно здесь были бои, потому что там засели какие-то правосеки. Приехали русские солдаты. Соответственно был небольшой бой. Пару раз стреляли по зданию. Там люди довольно быстро потеряли волю к сопротивлению. Сдались и разбежались. Соответственно это здание сейчас стоит просто со следами пожара. Також декілька уривків присвячено запереченню інформації про обстріли атомного реактору російськими танками: «Мы помним, что в то время были страшные новости о том, что «а п...ц все русские танки уже стреляют по атомному реактору. Сейчас будет Чернобыль номер два». Ничего такого не было. Просто те люди, которые сидели в офисном здании, которое находишься за периметром охраняемой станции. Они немножко поперестреливались и перестали».

На 37 хвилині 32 секунді відеозапису, Лебедев А.А., як доказ того, що російські війська, ніби то, не обстрілювали ЗАЕС, надає фото лічильника радіації:

«Радиационный фон на станции соответствует просто фону на улице. То есть никаких здесь превышений нет, ничего не сломалось, ничего никто не разбомбил, никакого радиационного здесь излучения вредного не существует. Короче абсолютно нормально, как и должно быть».

На 48 хвилині 57 секунді відеозапису, підсанкційна особа Лебедев А.А. реагує на коментарі під фотографіями, зробленими під час порушення ним законів України, що були розміщені ним у соціальних мережах:

«Комментаторы в Инстаграме прислали мне огромное количество сторисов в которых желают мне смерти за то, что я посетил Запорожскую АЕС и вообще посмел приехать на эту территорию, хотя не очень понятно почему они желают мне смерти за то что я просто путешествую».

Така реакція підсанкційної особи вказує на його ставлення до воєнного вторгнення РФ на територію України та до заборони на в'їзд до України, що характеризується відвертою зухвалістю та відсутністю жодної поваги до законів України.

На 49 хвилині 56 секунді відеозапису, Лебедев А.А. повторно наполягає на тому, що території Луганської та Донецької областей України, а також Запорізька область, увійдуть до складу Росії, мотивуючи свою позицію результатами псевдо-референдумів на цих територіях:

«...Абсолютно очевидно, что лнр, днр, а также Запорожская область скоро, в

результате будущего референдума войдут в состав России».

7

На 50 хвилині 35 секунд відеозапису, підсанкційна особа Лебедев А.А. вказує наступне:

«Несмотря ни на какие м.....кие запреты, ни на какие баны, ни на какие санкции, которые на меня всякие м.....ки будут накладывать, я всё равно всегда буду путешествовать, буду посещать территории которые посещать нормальным людям в голову не придёт, я всегда поеду в Сомали, в Афганистан, в Ирак, в Дарфур, в лнр, днр и в таверическую губернию просто потому что я люблю путешествовать. И если у меня есть возможность попасть на атомную электростанцию на занятой территории, я этой возможностью конечно же воспользуюсь, не смотря на то, что мне будут желать смерти всякие диванные красотки в Инстаграме.»

Цим коментарем він вказує на те, що якщо він в майбутньому матиме можливість порушити заборону на в'їзд до України, то він це зробить, що повторно говорить про позицію зухвалого нехтування законами України з його боку.

10.4. Також суд встановив, що 13 квітня 2023 року Мін'юст направив до Офісу Генерального прокурора та Служби безпеки України запит (том 1, а.с. 75-77), яким просив надати інформацію щодо дій Лебедева А.А., а саме незаконний перетин державного кордону України, ведення репортажу з тимчасово окупованої території та розповсюдження інформації про заперечення тимчасової окупації.

На вказаний запит 26 квітня 2023 року Офіс Генерального прокурора надав відповідь (том 1, а.с. 78), та копії матеріалів кримінального провадження № 22023000000000525. Так, серед вказаних матеріалів наявні такі документи.

1) Висновок експерта від 17 листопада 2022 року (том 1, а.с. 83-93), яким підтверджено, що особа, яка фігурує у вказаному вище відео репортажі за назвою «днр и Украина. 48 часов челлендж», дійсно є Лебедевим А.А.

2) Протокол огляду відеозапису «днр и Украина. 48 часов челлендж» (том 1, а.с. 94-117). Цим протоколом підтверджуються відомості щодо інформаційного наповнення вказаного відеорепортажу. Крім того, судом встановлено, що станом на дату складання протоколу вказаний відеозапис було розміщено на сайті «Youtube» (<https://youtube.com>) за посиланням <https://youtube.com/watch?v=EYGFmGwS2Xs>.

3) Висновок експерта за результатами проведення судової семантико-текстуальної експертизи вказаного вище відео репортажу. Відповідно до вказаного висновку:

- у висловлюваннях «особи, схожої на Лебедева Артемія Андрійовича», зафіксованих у вказаному відеозаписі, містяться публічні заперечення тимчасової окупації частини території України, зокрема територій Луганської, Донецької, Запорізької областей України та Автономної Республіки Крим;

- у висловлюваннях «особи, схожої на Лебедева Артемія Андрійовича», зафіксованих у вказаному відеозаписі, міститься констатація факту перетину ним державного кордону України через пункти пропуску, на момент публікації які не перебувають під контролем Державної прикордонної служби України та інших державних і правоохоронних органів України.

10.5. Крім того, відповідно до статті ««Украина решила, что может не пускать русских»: российский блогер Лебедев призвал захватить Одессу и поменять власть. Видео», розміщеного 12 квітня 2023 року на сайті видавництва «Obozrevatel» (том 1, а.с. 162-164, посилання на статтю: <https://news.obozrevatel.com/show/people/ukraina-reshila-chto-mozhno-ne-puskat-russkih-rossijskij-blogger-lebedev-prizval-zahvatit-odessu-i-pomenyat-vlast-video.htm>), Артемія Лебедев у відео, розміщеному на власному Youtube-каналі, вказав, що Україна це «російські землі, подаровані нашій країні помилково» і закликав окупаційні сили російської федерації «скоріше захопити Одесу та усунути Зеленського від влади».

Щодо наявності підстав, для застосування санкції, передбачені абзацом четвертим частини першої статті 5-1 Закону України «Про санкції»?

11. За змістом позовної заяви та пояснень, наданих представниками позивача, підставами для застосування до Лебедева А.А. санкції, є вчинення дій, передбачених підпунктом «в» пункту другого абзацу четвертого частини першої статті 5-1 Закону, а саме:

1) виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії проти України, окупації територій України, вчинення діянь, які відповідно до норм міжнародного права та/або законодавства України мають ознаки воєнних злочинів, геноциду або злочинів проти людяності;

2) глорифікацію осіб, які здійснювали збройну агресію проти України, представників збройних формувань держави-агресора, іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд та груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих державою-агресором, а також представників окупаційної адміністрації держави-агресора та представників підконтрольних державі-агресору самопроголошених органів, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України;

3) підтримання політики держави-агресора щодо невизнання права Українського народу на самоідентифікацію та самовизначення, викривлення уявлення про самобутність Українського народу та його прагнення до незалежності, що реалізується через поширення фальшивих ідеологем, в основі яких лежить завідомо хибне та маніпулятивне ототожнення українського патріотизму з «нацизмом» чи іншими людиноненависницькими ідеологіями.

11.1. Враховуючи досліджене, суд переконався, що Лебедев А.А. поширював інформацію, спрямовану на підтримку та виправдання злочинного характеру діяльності російської федерації, її органів, посадових осіб, працівників, службовців, у тому числі військовослужбовців, а також публічно, з використанням мережі Інтернет, заперечив злочинний характер збройної агресії російської федерації проти України. Лебедев А.А. здійснив ідеологічну підтримку дій та політики країни-агресора, які у свою чергу загрожують територіальній цілісності, суверенітету та незалежності України. Крім того, відкрито підтримав позицію уряду рф і розповсюджував проросійську пропаганду у засобах масової інформації, що є підставою для застосування санкцій у відповідності до підпункту «в» пункту 2 абзацу четвертого частини першої статті 5-1 Закону.

Щодо активів, які підлягають стягненню у дохід держави

12. Санкція у виді стягнення в дохід держави активів застосовується щодо активів, які належать фізичній або юридичній особі та/або активів, щодо яких фізична або юридична особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними (пункт 1-1 частини першої статті 4 Закону).

12.1. Згідно п. 2 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», «активами» є кошти, у тому числі електронні гроші, інше майно, майнові та немайнові права.

12.2. В даному випадку, позовні вимоги стосуються об'єктів нерухомого майна – квартир, які охоплюються законодавчим визначенням активів.

12.3. У процесі виявлення та розшуку активів Лебедева А.А. виявлено майно, 1) належне відповідачу; 2) належне Моршневу К.В., але щодо якого Лебедев А.А. опосередковано вчиняє дії, тотожні за змістом праву розпорядження.

12.4. Стосовно правомочностей Лебедева А.А. щодо зазначених вище активів, суд зазначає таке.

12.4.1. Правом власності є право особи на річ (майно), яке вона здійснює відповідно до закону за своєю волею, незалежно від волі інших осіб. Власникові належать права володіння, користування та розпоряджання своїм майном (ч. 1 ст. 316, ч. 1 ст. 317 ЦК

України).

12.4.2. Згідно з ч. 1, 2 ст. 319 ЦК України власник володіє, користується, розпоряджається своїм майном на власний розсуд. Власник має право вчиняти щодо свого майна будь-які дії, які не суперечать закону.

12.4.3. Можливість здійснення дій, тотожних за змістом здійсненню права розпорядження – це фактична здатність особи визначати долю активу, незалежно від того, яким чином ця можливість може бути реалізована.

12.4.4. Отже, стягненню в дохід держави підлягають усі активи, які прямо або опосередковано, тобто через інших осіб, перебувають у власності (розпорядженні) відповідача.

Щодо активу, який належить відповідачу

13. Відповідно до відповіді Офісу Генерального прокурора від 17 березня 2023 року (том 1, а.с. 50-51), Лебедев А.А. є власником квартири за адресою: м. Київ, вул. Ярославів Вал, буд. 8, кв. 14.

13.1. Відповідно до відомостей з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (том 1, а.с. 165-166), Лебедев А.А. володіє трикімнатною квартирою в двох рівнях, загальною площею: 138,5 кв.м., житловою площею: 93,5 кв.м., яка знаходиться за адресою: м. Київ, вулиця Ярославів Вал, будинок 8, квартира 14. Підставою набуття права власності є договір купівлі-продажу № 1124, укладений 05 квітня 2005 року. Реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна: 912366880000.

Щодо активу, який належать Моршневу Костянтину Вікторовичу, але щодо якого Лебедев Артемій Андрійович опосередковано вчиняє дії, тотожні за змістом праву розпорядження

14. Дослідивши матеріали справи, суд прийшов до висновку, що Лебедев А.А. здійснював підприємницьку діяльність на території України, а саме забезпечував діяльність власного підприємства «Студія Артемія Лебедева», з офісом, розташованим за адресою: м. Київ, вул. Саксаганського, б. 26, кв. 33, 01033. Це підтверджується інформацією з сайту вказаного підприємства, що знаходиться за посиланням www.artlebedev.ru (том 1, а.с. 167-168). Зазначена квартира перебувала у власності підсанкційної особи. Однак, станом на дату звернення позивача до суду з позовною заявою, власником вказаної нерухомості є Моршнев Костянтин Вікторович.

14.1. Підставою набуття Моршневим Костянтином Вікторовичем права власності на вказаний об'єкт нерухомості є договір купівлі продажу від 12 жовтня 2021 року № 1105,1106. Вказане підтверджується відомостями із Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (том 1, а.с. 169-173), відповідно до яких Моршнев Костянтин Вікторович володіє трикімнатною квартирою загальною площею 193,2 кв.м., житловою площею 40 кв.м., яка знаходиться за адресою: м. Київ, вулиця Саксаганського, будинок 26/26, квартира 33. Реєстраційний номер об'єкту нерухомого майна: 1450184480000.

14.2. Відповідно до історичних даних з реєстру попереднім власником квартири № 33 є Лебедев Артемій Андрійович, який набув право власності на цю квартиру 17 серпня 2018 року на підставі договору № 963,964, а до нього – Компанія Веб Дизайн ЛТД (країна реєстрації Британські Віргінські острови), яка набула право власності на цю квартиру 18 червня 2004 року на підставі договору купівлі-продажу № 3019.

14.3. Судом встановлено, що 03 березня 2023 року Мін'юст направив до Служби безпеки України запит (том 1, а.с. 174-176), у якому просив надати інформацію, у тому числі про наявні у підсанкційної особи Лебедева А.А. активи.

На вказаний запит 13 червня 2023 року Служба безпеки України надала документи (вхідний номер Міністерства юстиції України 92008-7-23), зокрема:

- Копію договору купівлі-продажу квартири від 12 жовтня 2021 року (том 1, а.с. 179-186). Відповідно до цього договору, підсанкційна особа Лебедев А.А.,

особі представника за довіреністю Копилової-Шапран Світлани Вікторівни) продав, а Моршнев К. В.,

(в особі представника за довіреністю Кулікової Олени Василівни) купив квартиру № 33. Реєстраційний номер нерухомого майна 1450184480000;
- копію договору купівлі-продажу квартири від 17 серпня 2018 року (том 1, а.с. 192-199). Вказаним договором підтверджується, що підсанкційна особа Лебедев А.А.,

(в особі представника за довіреністю Копилової-Шапран Світлани Вікторівни) придбав, а Компанія WEB DESIGN LTD. (ВЕБ ДИЗАЙН ЛТД.) – Міжнародна Комерційна Компанія, що заснована на Британських Віргінських Островах (в особі представника Кулікової Олени Василівни) продав квартиру № 33. Реєстраційний номер нерухомого майна 1450184480000.

15. У контексті наявності опосередкованої можливості Лебедева А.А. вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження активом у вигляді квартири № 33 на вул. Саксаганського, б. 26/26 у м. Києві, який належить Моршневу К.В., суд зазначає таке.

15.1. Дослідивши документи, які надала Служба безпеки України на запит Міністерства юстиції України 03 березня 2023, роздруківки відомостей з веб-сайтів www.list.org та www.artlebedev.ru, суд встановив, що Моршнев К.В. є громадянином російської федерації (паспорт громадянина рф Моршнева Костянтина Вікторовича – том 1, а.с. 221-223) та бізнес-партнером підсанкційної особи Лебедева А.А.

15.1.1. Відповідно до історичних даних про Товариство з обмеженою відповідальністю «СТУДИЯ АРТЕМИЯ ЛЕБЕДЕВА», розміщених на сайті www.list.org, Моршнев Костянтин Вікторович до 01 березня 2018 року був одним із засновників вказаної юридичної особи (том 2, а.с. 1-11). Крім того, на офіційному сайті юридичної особи вказано, що Моршнев Костянтин є її програмістом (том 2, а.с. 39), а також розміщено фотографію, на якій зображено Лебедева А.А. та Моршнева К.В. разом, у неформальних, дружніх відносинах (том 2, а.с. 40).

15.1.2. Крім того, відповідно до даних, розміщених на сайті www.list.org, Лебедев А.А. та Моршнев К.В. є та були співзасновниками низки інших юридичних осіб, а саме:

- в період з 30 січня 2019 року по 09 квітня 2021 року Лебедев А.А. та Моршнев К.В. виступали співзасновниками ТОВ «АРТДИЗАЙН» (частки розміром 60% та 10% відповідно) – том 2, а.с. 12-17;

- в період з 18 вересня 2016 року по 27 квітня 2018 року Лебедев А.А. та Моршнев К.В. виступали співзасновниками ТОВ «БЕДНЫЙ ЮРИК» (частки розміром 60% та 10% відповідно) – том 2, а.с. 18-23;

- в період з 18 вересня 2016 року по 11 липня 2018 року включно Лебедев А.А. та Моршнев К.В. виступали співзасновниками ТОВ «СМЕЛЬИЙ ХОД» (частки розміром 60% та 10% відповідно) – том 2, а.с. 24-32;

- 18 вересня 2016 року Лебедев А.А. та Моршнев К.В. є співзасновниками ТОВ «ГРАФДИЗАЙН» (частки розміром 60% та 10% відповідно) – том 2, а.с. 33-38.

15.1.3. Вказане підтверджує наявність стійкого, продовжуваного зв'язку між Моршневим К.В. та Лебедевим А.А. не тільки як бізнес-партнерів, але й як друзів, що мають близькі, неформальні відносини, а також факт підпорядкування Моршнева К.В. підсанкційній особі, як керівнику ТОВ «СТУДИЯ АРТЕМИЯ ЛЕБЕДЕВА».

15.2. Відповідно до статті видавництва «УНІАН» від 03 березня 2021 року (том 2, а.с. 41), рішенням СБУ від березня 2017 року Лебедеву А.А. був заборонений в'їзд в Україну на 5 років, тобто до березня 2022 року. Така заборона була накладена у зв'язку із, зокрема, тим, що Лебедевим А.А. на власних сторінках у соціальних мережах було публічно засуджено Революцію Гідності й підтримано російську окупацію Автономної

Республіки Крим. Крім того, Лебедев А.А. назвав перебування півострова у складі України «історичним непорозумінням», відвідував ОРДЛО та висловлював підтримку бойовикам (посилання на статтю: <https://www.unian.ua/society/artemiy-lebedyev-sud-zalishiv-chinnouyuzaboronu-na-v-jizd-skandalnogo-blogera-povini-ukrajini-11340515.html>).

15.2.1. Крім того, факт заборони підтверджується також статтею видавництва «Апостроф» від 31 березня 2017 року (том 2, а.с. 45-46), в якій вказано, що у відповідь на запит видавництва Служба безпеки України, листом від 30 березня 2017 року, повідомила, що в інтересах забезпечення безпеки України прийнято рішення про заборону в'їзду в Україну Лебедеву А.А. у зв'язку із вчиненням ним діяльності, спрямованої на нанесення шкоди національним інтересам у сфері інформаційної безпеки (посилання на статтю: <https://apostrophe.ua/ua/news/society/accidents/2017-03-31/rossiyskomu-blogeru-artemiyu-lebedevu-zapretili-vyezdi-v-ukrainu-opublikovan-dokument/91838>).

15.2.2. Факт заборони Лебедеву А.А. в'їзду в Україну на 5 років підтверджується особисто підсанкційною особою у вказаному вище відео репортажі «ДНР и Украина, 48 часов челлендж» та постановою Верховного Суду від 18 лютого 2021 року у справі № 826/1738/18 за позовом громадянина російської федерації Лебедева Артемія Андрійовича до Служби безпеки України, у якому він просив визнати протиправною та скасувати постанову від 13 березня 2017 року про заборону йому в'їзду в Україну строком на п'ять років.

15.2.3. Крім того, у відеозаписі, розміщеному підсанкційною особою на власному каналі на сайті відохостингу «Rutube» під назвою «Трамп присвоил ресурсы Галактики/ Назвали ребенка в честь КОВИД-19/В Грузии ввели сухой закон» (рос.) (посилання на відеозапис: <https://rutube.ru/video/c104877921663b501984a8f28cb38d17/>; знімок з екрану в томі 2, а.с. 112; технічний носій, який містить вказаний відеозапис в томі 2, а.с. 125) та у соціальній мережі «Вконтакте» (посилання на відеозапис: https://vk.com/video-211437014_456239150; знімок з екрану в томі 2, а.с. 111; технічний носій, який містить вказаний відеозапис в томі 2, а.с. 125) Лебедев А.А. зазначив: «...к сожалению, я не могу прийти и перерезать ленточку и открыть эту дверь самостоятельно, потому что въезд на Украину мне запрещен (рос)».

15.2.4. Таким чином, станом на дату продажу Лебедевим А.А. квартири № 33, останньому було заборонено в'їжджати на територію України. Враховуючи що Лебедев А.А. був обізнаний про факт заборони в'їзду на територію України, а також те, що його діяльність, пов'язана із підтримкою політики російської федерації, він міг презюмувати, що така заборона може бути продовжена, або на нього можуть бути накладено заборони іншого характеру. Отже, суд вважає цілком ймовірним те, що вказаний вище договір купівлі-продажу на користь третьої особи був укладений з метою створення для відповідача можливості володіння цією нерухомістю опосередковано, через третю особу, яка є їй підконтрольною.

15.3. Про обізнаність підсанкційного, що уповноваженими інституціями України можуть бути вчинені дії щодо обмеження правомочностей власника вищезазначених квартир, свідчить таке.

15.3.1. Як зазначав суд раніше, у 2017 році Лебедеву А.А. у зв'язку із вчиненням діяльності, спрямованої на нанесення шкоди національним інтересам у сфері інформаційної безпеки було заборонено в'їжджати на територію України. Суд встановив, що вказана діяльність вчинялась відповідачем до 24 травня 2022 року, що є датою набрання Законом України № 2257-IX чинності, яким в Україні запроваджено інститут стягнення в дохід держави активів, що належать фізичній або юридичній особі, а також активів, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними, а частина після цієї дати. При цьому рішення РНБО, яким на відповідача накладено санкцію у виді блокування активів, прийняте 06 січня 2022 року.

15.3.2.3. Огляду на це, суд зазначає, що підставами застосування санкцій у виді

блокування активів фізичних та юридичних осіб згідно з пунктом 1 частини першої статті 3 Закону є дії фізичної та юридичної особи, які створюють реальні та/або потенційні загрози національним інтересам, національній безпеці, суверенітету і територіальній цілісності України, сприяють терористичній діяльності та/або порушують права і свободи людини і громадянина, інтереси суспільства та держави, призводять до окупації території, експропріації чи обмеження права власності, завдання майнових втрат, створення перешкод для сталого економічного розвитку, повноцінного здійснення громадянами України належних їм прав і свобод, які виникли з моменту набуття чинності Закону України «Про санкції» у 2014 році.

15.3.3. Норма, зазначена у пункті 1 частини першої статті 3 Закону, в цій частині, діяла з 12 вересня 2014 року. Це свідчить про те, що відповідач мав бути обізнаним про можливість запровадження до нього санкцій з боку держави Україна, у тому числі й блокування активів, у випадку вчинення вищезазначених дій.

15.3.4.3. Огляду на наведене, відчуження Лебедевим А.А. на користь Моршнева К.В. квартири № 33 суд трактує як таке, що вчинене з метою хоча б часткового «врятування» належних йому активів з огляду на ризик блокування останніх в порядку ст. 5 Закону.

15.4. На веб сайті «Інформатор» 11 квітня 2020 року було розміщено статтю під назвою «Артемий Лебедев восстановил двери в дореволюционном доме Киева, где офис его студии дизайна» (посилання на статтю: <https://kiev.informator.ua/2020/04/11/artemij-lebedev-vosstanovil-dveri-v-dorevoljucionnom-dome-kieva-gde-ofis-ego-studii-dizajna/>; роздруківка статті міститься в томі 2, а.с. 93-100). Відповідно до цієї статті, підсанкційна особа Лебедев А.А. «відновив історично достовірні двері» у будівлі за адресою: м Київ, вулиця Саксаганського, будинок 26/26, у якій знаходиться київський офіс «Студії Артемія Лебедева», а саме у квартирі № 33 цього будинку. Ця ж сама інформація відображена у статті, розміщеній 10 квітня 2020 року на веб сайті «Студії Артемія Лебедева» (посилання на статтю: <https://www.artlebedev.ru/als/door/>; роздруківка статті міститься в томі 2, а.с. 101-109).

15.4.1. У вищезазначеному відеозаписі, розміщеному підсанкційною особою на власному каналі на сайті відохостингу «Rutube» під назвою «Трамп присвоил ресурсы Галактики/Назвали ребенка в честь КОВИД-19/В Грузии ввели сухой закон», Лебедев А.А. зазначив: «...за тот год, что он в тот момент был мэром Киева, он ни...уя (ред. нічого) не сделал. С тех пор прошло уже 6 лет и Кличко по-прежнему ни...уя (ред. нічого) не сделал, а я сделал. И я хочу сегодня презентовать вам замечательную, роскошную работу, которой мы были заняты последние 2 года – это наша новая дверь в нашем Киевском офисе...» (рос.). Крім того, зазначив: «...а также передать привет всем киевлянам и моим замечательным коллегам из нашего украинского офиса, короткий не перестава работать и работает на Украине уже 20 лет» (рос.).

15.4.2. Отже, існують обгрунтовані підстави вважати, що станом часовий проміжок у межах якого відбулось відновлення дверей в будинку № 26/26 по вулиці Саксаганського у м. Києві, розміщення в мережі Internet вказаних вище публікацій та відоматеріалів, Лебедев А.А. продовжував розпорядження квартирою № 33 у вказаному будинку навіть за наявності заборони на в'їзд на територію України, через Моршнева К.В. Опосередковано це підтверджується вживанням ним особового займенника «я»: «...Кличко по-прежнему ни...уя не сделал, а я сделал...», «...я хочу презентовать...», «я не мог без слез смотреть на страшное, ужасное произведение из металлической двери...», «...я общался с огромным количеством архитекторов для того, что бы они сделали свой эскиз».

15.5. Про можливість розпорядження квартирою № 33, крім зазначеного, свідчить те, що згідно роздруківки з сайту www.list.org (том 2, а.с. 113-119) Моршнев К.В. є керівником та засновником ТОВ «ВЕБДИЗАЙН». Відповідно до поданих разом із позовною заявою копій договорів купівлі-продажу квартири № 33, Лебедев А.А. придбав її у юридичної особи із схожою назвою, а саме «ВЕБ ДИЗАЙН ЛТД». Враховуючи вказане, пов'язаність відповідача та третьої особи, а також те, що представниками сторін обох

договорів виступали одні і ті ж самі особи, а саме Кулікова Олена Василіна (27 жовтня 1970 року народження, зареєстрована за адресою: Автономна Республіка Крим, Нижньогірський р-н, с. Митрофанівка, вул. Ювілейна, б. 11) та Копилова-Шапран Світлана Вікторівна (14 лютого 1974 року народження, зареєстрована за адресою: м. Київ, вул. Гонгадзе, б. 18, кв. 114), у суду є підстави вважати, що ТОВ «ВЕБДИЗАЙН» (зареєстроване у російській федерації) та «ВЕБДИЗАЙН ЛТД» (зареєстроване на Британських Віргінських Островах) є юридичними особами групи компаній Артемія Лебедева.

15.6. Крім того, набуття компанією «ВЕБДИЗАЙН ЛТД» (зареєстрованою на Британських Віргінських Островах) квартири № 33 та квартири № 14 Лебедевим А.А. відбулось у 2004 та 2005 роках відповідно, тобто приблизно у один проміжок часу, що, на переконання суду, свідчить про цілеспрямовані дії Лебедева А.А. набути нерухомість в місті Києві з метою проживання та ведення підприємницької діяльності.

16. Окрім того, в судовому засіданні представник позивача надав суду виписку із Єдиного державного реєстру юридичних осіб, сформовану із використанням сервісів федеральної податкової служби росії. Дослідивши її, суд встановив, що Лебедев А.А. є засновником, одноосібним учасником та генеральним директором ООО «СТУДИЯ АРТЕМИЯ ЛЕБЕДЕВА» (рос.) (том 2, а.с. 133-150). Вказане свідчить про пряме відношення Лебедева А.А. до офісу цього товариства у місті Києві, контроль над його діяльністю у тому числі над його активами та основними фондами навіть після відчуження приміщення у якому він розміщується (квартири № 33) на користь Моршнева К.В.

17. Відповідно до тверджень відповідача, зображених у відео «Трамп присвоил ресурсы Галактики/Назвали ребенка в честь КОВИД-19/В Грузии ввели сухой закон», квартира № 33 використовується як офіс ТОВ «СТУДИЯ АРТЕМИЯ ЛЕБЕДЕВА» протягом 20 років. Згідно актуальної інформації, розміщеної на сайті вказаного товариства, квартира № 33 і до тепер зазначена як київський офіс вказаного товариства. За ці періоди титулом не неї володіли WEB DESIGN LTD., Артемій Лебедев та Моршнев Костянтин. Даний об'єкт нерухомості позиціонувався як офіс вищезгаданого товариства незалежно від того, хто був її фактичним власником: чи WEB DESIGN LTD., чи Артемій Лебедев, чи Моршнев Костянтин. Протягом усього періоду наявності київського офісу мажоритарним та/або одноособовим учасником ТОВ «СТУДИЯ АРТЕМИЯ ЛЕБЕДЕВА» був відповідач. Дані факти підтверджують те, що з моменту придбання спірної квартири у 2005 році відповідач володів або прямим, або опосередкованим правом розпоряджатися нею як власник контрольного пакету часток у ТОВ «СТУДИЯ АРТЕМИЯ ЛЕБЕДЕВА»

18. Відповідно до вказаної вище відповіді Офісу Генерального прокурора, ухвалою Шевченківського районного суду міста Києва від 29 грудня 2022 року (том 1, а.с. 52-55) на обидві квартири накладено арешт та заборонено державним реєстраторам, а також іншим органам та особам, які виконують функції державного реєстратора, вчиняти щодо них будь-які реєстраційні дії.

18.1. Відповідно до абзацу 3 частини 1 статті 5-1 Закону накладення на активи арешту, встановлення щодо них мораторію чи будь-яких інших обтяжень (заборони розпоряджатися або користуватися ними), а також перебування таких активів у заставі не перешкоджає стягненню цих активів у дохід держави як санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 цього Закону, а також здійсненню реєстраційних дій, передбачених статтею 17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань».

19. При оцінці доводів про те, що актив, який належить Моршневу К.В., але щодо яких Лебедев А.А. прямо чи опосередковано вчиняє дії, тотожні за змістом праву розпорядження, суд зазначає таке.

19.1. При оцінці достатності доказів діють спеціальні правила – стандарти доказування, якими має керуватися суд при вирішенні справи. Стандарти доказування є важливим елементом змагальності процесу. Якщо сторона не подала достатньо доказів для

підтвердження певної обставини, то суд робить висновок про її недоведеність (постанова Верховного Суду від 29 серпня 2018 року у справі № 910/23428/17).

19.2. Крім того, Верховний Суд під час касаційного перегляду судових рішень неодноразово звертався до категорії стандарту доказування та відзначав, що принцип змагальності забезпечує повноту дослідження обставин справи. Цей принцип передбачає покладання тягара доказування на сторони. Одночасно цей принцип не передбачає обов'язку суду вважати доведеною та встановленою обставину, про яку сторона стверджує. Така обставина підлягає доказуванню таким чином, аби задовольнити, як правило, стандарт переваги більш вагомих доказів, тобто коли висновок про існування стверджуваної обставини з урахуванням поданих доказів видається більш вірогідним, ніж протилежний (постанова Касаційного адміністративного суду Верховного Суду від 07 грудня 2022 року у справі № 200/6156/20, постанови Касаційного цивільного суду Верховного Суду від 24 березня 2021 року у справі № 320/4186/18, від 08 червня 2022 року у справі № 757/18772/19-ц, пункт 81 постанови Великої Палати Верховного Суду від 18 березня 2020 року у справі № 129/1033/13-ц).

19.3. Отже, використаний в національній системі термін «більша переконливість доказів» означає, що існують розумні підозри вважати, що факт скоріше має місце. При цьому, зазначений стандарт доказування підкреслює необхідність співставлення судом доказів, які надають позивач та відповідач. Тобто необхідним є не надати достатньо доказів для підтвердження певної обставини, а надати їх саме ту кількість, яка зможе переважити доводи протилежної сторони судового процесу.

19.4. Таким чином, доказування у справах про стягнення активів з підсанкційних осіб у кінцевому рахунку може зводитись не тільки до надання кожною з протилежних сторін своєї сукупності доказів на підтвердження власної позиції, які суд має зважити (співставити) і визначити ту сторону, сукупність доказів якої є більш переконливою порівняно з сукупністю доказів іншої сторони, але й до співставлення версій сторін, пояснення ними фактів, встановлених на підставі загальної сукупності доказів, наданих суду.

19.5. Вирішення судом питання «преваги більш вагомих доказів» або «балансу імовірностей» в такому випадку може трансформуватися й в питання – яка з протилежних версій (щодо того чи іншого локального факту чи обставин усієї справи) сторін видається більш переконливою (правдоподібною) і такою, що заслуговує на довіру. Зазначене відповідає положенням статей 75, 76, 90 та частини 6 статті 283-1 КАС України.

19.6. Таким чином, висновки щодо встановлення фактичних обставин у цій справі суд робить, зокрема і на підставі зазначених вище особливостей доказування у справах про застосування санкції, передбаченої пунктом 11 частини 1 статті 4 Закону.

19.7. З урахуванням наведеного, суд вважає, що письмові та інші докази, надані позивачем, у своїй сукупності відповідають вимогам належності, допустимості та достовірності, при цьому, позивачем у достатній мірі вказаними доказами підтверджено обґрунтованість зазначених вище позовних вимог.

19.8. Враховуючи викладене та з урахуванням того, що під час судового розгляду встановлені підстави, визначені статтею 5-1 Закону для застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини 1 статті 4 згаданого Закону, у виді стягнення у дохід держави активів, суд дійшов висновку про обґрунтованість доводів щодо опосередковано вчинення Лебедевим А.А. дій, тотожних за змістом праву розпорядження активом у вигляді квартири № 33 в будинку № 26/26 по вулиці Саксаганського у місті Києві, який належать Моршнєву К.В.

Щодо оцінки доказів

20. Приписами частини першої ст. 9 КАС України закріплено, що розгляд і вирішення справ в адміністративних судах здійснюються на засадах змагальності сторін та свободи в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості. Суд вживає визначені законом заходи, необхідні для з'ясування всіх обставин у справі, у

тому числі щодо виявлення та витребування доказів з власної ініціативи (частина 4 статті 9 КАС України).

20.1. До позовної заяви приєднано роздруківки вебсторінок (паперові копії вебсторінок), що містять дані, якими Міністерство юстиції України підтверджує наявність обставин (фактів), що обґрунтовують їх вимоги. Зміст зазначених вебсторінок у вигляді скріншотів зафіксований у відповідних роздруківках, а відео з мережі Internet міститься на технічних носіях (т. 2, а.с. 67, 125).

20.1.1. Відповідно до ч. 3 ст. 78 КАС України обставини, визнані судом загальновідомими, не потребують доказування.

20.1.2. Разом з тим, колегія суддів зазначає, що загальнодоступність певної інформації сама по собі не свідчить про її загальновідомість та не звільняє суд від обов'язку її дослідження.

20.1.3. Так, обставини можуть бути визнані загальновідомими, якщо вони відомі широкому колу осіб (населенню держави, регіону, територіальній громаді), в тому числі і суддям. При цьому, має бути дотримано двох критеріїв, а саме: об'єктивного - відомість факту широкому колу осіб; суб'єктивного - обізнаність судді про такі обставини.

20.1.4. Якщо суддя особисто не знає про певну загальновідому обставину, він може звернутися до достовірних джерел. Різновидом таких загальнодоступних джерел можуть бути веб-сайти. Аналогічна позиція висловлена Верховним Судом у постанові від 18 квітня 2018 року у справі № 826/19844/16.

20.1.5. Таким чином, в межах даної адміністративної справи для оцінки публікацій в мережі Internet на предмет їхнього доказового значення варто спочатку ознайомитися зі змістом вказаних публікацій, відтак вирішити чи брати їх до уваги при прийнятті рішення за наслідками судового розгляду.

20.1.6. Разом з тим, суд зауважує, що позбавлений можливості безпосередньо дослідити веб-сторінки за вказаними посиланнями, оскільки сайти призначені для осіб, що здійснюють діяльність у російському сегменті мережі Internet (vk.com, rutube.ru, list-org.com, artlebedev.ru), у зв'язку з чим вони заблоковані для перегляду в Україні.

20.1.7.3 постанов Верховного Суду від 29 вересня 2022 року (справа № П/857/7/22), від 18 жовтня 2022 року (справа № 826/9174/18) вбачається, що свої висновки Суд зробив, серед іншого, з посиланням на такі докази, як скріншоти веб-сторінок інтернет-видань, сайтів інформаційних агентств, інтернет-сторінки у соціальних мережах, зокрема, щодо пропаганди проросійських політичних ідей та наративів.

20.2. Оскільки Міністерством юстиції України в позовній заяві надано посилання на місця збереження даних в електронній формі в мережі Internet (посилання на веб-сторінки, роздруківки з яких додано до позовної заяви), з урахуванням вимог ст. 99 КАС України, суд бере до уваги досліджені копії електронних доказів.

Щодо пропорційності втручання у право власності

21. Будь-яке примусове позбавлення власності є втручанням у мирне володіння майном. Відповідно до положень статті 1 Першого Протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений свого майна інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом або загальними принципами міжнародного права. Також ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності (стаття 41 Конституції України). Право в цілому дозволяє таке втручання, проте це втручання повинно бути законним, обґрунтованим та пропорційним.

21.1. Будь-яке обмеження права власності повинно здійснюватися, зокрема, на умовах, передбачених законом. Обмеження права власності має переслідувати законну мету за допомогою засобів, які є пропорційними меті (рішення ЄСПЛ *Beveler* проти Італії). При цьому має бути розумне співвідношення між засобами та метою, що досягається, – так званий «справедливий баланс» між інтересом суспільства та вимогами щодо захисту фундаментальних прав особи (серед інших, рішення ЄСПЛ у справі *Edwards* проти

Мальти).

21.2. Право власності не є абсолютним, оскільки держава може вимагати від суб'єктів дотримуватися певних зобов'язань. У разі, якщо особи своїми діями створюють суттєву загрозу національній безпеці, інтересам громадян країни, наприклад, через фінансування чи підтримку війни проти цієї країни, держава може вжити заходів на припинення чи попередження таких дій.

21.3. При застосуванні такої санкції як стягнення активів у дохід держави суд повинен враховувати співмірність її застосування зі шкодою, що завдана інтересам суспільства діями відповідача.

21.3.1. У постанові Великої Палати Верховного Суду від 07 квітня 2020 року у справі № 916/2791/13 сформована правова позиція про те, що втручання у право власності, навіть якщо воно здійснюється згідно із законом і з легітимною метою, буде розглядатися як порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції, якщо не буде встановлений справедливий баланс між інтересами суспільства, пов'язаними із цим втручанням, й інтересами особи, яка зазнає втручання в її право власності. Отже, має існувати розумне співвідношення (пропорційність) між метою, досягнення якої передбачається, та засобами, які використовуються для її досягнення (пункт 6.43 Постанови).

21.4. Оцінюючи пропорційність втручання у право на вільне володіння, суд, у першу чергу, враховує, що захід у виді стягнення дохід держави є винятковим заходом, обумовленим гостротою становища та необхідністю досягнення цілей – захисту національних інтересів, національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України, протидії терористичній діяльності, а також запобігання порушенню, відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави, в умовах правового режиму воєнного стану.

21.5. Застосування вказаних заходів відповідає критерію «необхідності у демократичному суспільстві», оскільки у їх запровадженні, з огляду на визнані факти військової агресії щодо України, існує нагальна потреба.

21.5.1. Таке втручання має легітимну мету – забезпечити контроль за активами особи, яка несе або може нести потенційну загрозу національним інтересам України, її суверенітету та територіальній цілісності; зупинити агресивні дії РФ; припинити підтримку її нинішнього політичного режиму шляхом удару по фінансовим можливостям «прихильників» такої політики; забезпечити здійснення швидкого та ефективного відшкодування збитків, завданих жертвам агресії за рахунок коштів, отриманих від конфіскації.

21.6. У цьому випадку суд враховує співмірність застосування санкції у виді стягнення активів в дохід держави із шкодою, що завдана інтересам суспільства діями Лебедева А.А.

21.6.1. Під час розгляду справи суд встановив, що Лебедевим А.А. добровільно, свідомо, з власної волі було здійснено дії, направлені на пропагандистську підтримку вторгнення російською федерацією на територію України та глорифікацію осіб, що здійснювали таке вторгнення.

21.6.2. Дії, вчинені Лебедевим А.А. перебувають у причинному зв'язку із порушенням фундаментальних прав та інтересів людини. Висловлювання підсанкційного свідчить про підтримку та виправдовування окупації території України, великої кількості загиблих, масовому викраденню та вивезенню дітей з тимчасово окупованих територій, знищення цілих населених пунктів, житлових кварталів, об'єктів критичної інфраструктури, знищення історико-культурних пам'яток України. Що у дійсності матиме наслідки у вигляді економічної нестабільності України, зменшення рівня життя населення, погіршення економічної, інвестиційної, туристичної «привабливості» України та інших негативних наслідків, які ставлять під загрозу існування України.

21.7. У контексті викладеного суд враховує інформацію, яка публікується Управлінням Верховного комісара ООН з прав людини щодо втрат серед цивільних осіб

після початку вторгнення російської федерації на територію України. Ці відомості є загальновідомими, широко освітленими у ЗМІ, не потребують доказування в силу частини третьої статті 78 КАС України.

21.7.1. На офіційному веб-сайті ООН опубліковано таку інформацію. З 24 лютого 2022 року, коли почалася широкомасштабна збройна атака з боку російської федерації на Україну, до 18 червня 2023 року УВКПЛ зафіксувало 24 862 жертви серед цивільного населення: 9083 загиблих і 15779 поранених.

21.7.2. УВКПЛ вважає, що фактичні цифри значно вищі, оскільки отримання інформації з деяких місць, де тривають інтенсивні бойові дії, було відкладено, а багато звітів все ще очікують підтвердження. Це стосується, наприклад, Маріуполя (Донецька область), Лисичанська, Попасної та Северодонецька (Луганська область), звідки є повідомлення про численні жертви серед мирного населення.

21.8. Вказане зумовлює відповідне реагування з боку держави шляхом використання правового механізму у виді стягнення в дохід держави активів відповідача, які знаходяться на території України.

21.8.1. За встановлених обставин відсутні підстави припускати порушення справедливого балансу між інтересами суспільства у припиненні агресії та втручанням у право власності, метою якого є сприяння припиненню цієї невинуватеної агресії.

21.9. Таким чином суд дійшов висновку про пропорційність таких обмежувальних заходів, як стягнення активів, що належать відповідачу та третій особі, щодо яких відповідач прямо та опосередковано може вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними, що передбачено пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону, оскільки таке позбавлення права власності здійснюється виключно в інтересах суспільства, з врахуванням публічного інтересу.

22. Відповідно до ч. 2 ст. 139 КАС України, при задоволенні позову суб'єкта владних повноважень з відповідача стягуються виключно судові витрати суб'єкта владних повноважень, пов'язані із залученням свідків та проведенням експертиз.

22.1. Враховуючи вимоги закону, відсутність доказів понесення Міністерством юстиції України витрат, пов'язаних із залученням свідків та проведенням експертиз, а також ту обставину, що позивач звільнений від сплати судового збору на підставі п. 25 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про судовий збір», підстави для розподілу судових витрат відсутні.

На підставі викладеного та керуючись статтями 242, 246, 268, 283-1 КАС України, статей 4, 5, 5-1 Закону України «Про санкції», суд ухвалив:

1. Позовну заяву Міністерства юстиції України (місцезнаходження: 01001, м. Київ, вул. Архітектора Городецького, 13) до Лебедева Артемія Андрійовича

, третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору Моршнев Костянтин Вікторович

про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини 1 статті 4 Закону України «Про санкції», – задовольнити.

2. Застосувати до Лебедева Артемія Андрійовича, санкцію, передбачену п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції».

3. Стягнути в дохід держави активи:

- квартиру, загальна площа: 138,5 кв.м., житлова площа: 93,5 кв.м., опис: трикімнатна квартира в двох рівнях, адреса нерухомого майна: м. Київ, вулиця Ярославів Вал, будинок 8, квартира 14 (реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна: 912366880000);

- квартиру, загальна площа: 193,2 кв.м., житлова площа: 40 кв.м., опис:

трикімнатна квартира, адреса нерухомого майна: м. Київ, вулиця Саксаганського, будинок 26/26, квартира 33 (реєстраційний номер об'єкту нерухомого майна: 1450184480000).

4. Копію рішення не пізніше наступного дня після ухвалення надіслати позивачу та особі, щодо якої ставилося питання про застосування санкції, та опублікувати на офіційному веб-сайті Вищого антикорупційного суду (<https://hcac.court.gov.ua/>).

5. Рішення суду в день набрання ним законної сили надіслати Кабінету Міністрів України для визначення суб'єкта, порядку та способу його виконання.

6. Рішення набирає законної сили після закінчення строку апеляційного оскарження, а у разі його апеляційного оскарження – з моменту проголошення судового рішення суду апеляційної інстанції.

7. Апеляційна скарга може бути подана стороною до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду протягом п'яти днів з дня його проголошення. Особи, які не були присутні при проголошенні зазначеного рішення, мають право його оскаржити протягом п'яти днів із дня публікації рішення на офіційному веб-сайті Вищого антикорупційного суду.

Судді:

/підпис/

Маркіян ГАЛАБАЛА

/підпис/

Віталій КРИКЛИВИЙ

/підпис/

Віктор НОГАЧЕВСЬКИЙ

ВИГОТОВЛЕНО З АВТОМАТИЗОВАНОЇ
СИСТЕМИ ДОКУМЕНТООБІГУ СУДУ

Ухвала (рішення) не набрала(о) законної сили.

Р.Ш. П. Ш. Ш. Ш.

Мини 20 23

